

Jarosław Uglis

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

INTENSYWNOŚĆ RUCHU TURYSTYCZNEGO W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ – ANALIZA PORÓWNAWCZA

Streszczenie: Turystyka obejmuje różnorodne rodzaje działalności gospodarczej i jest przedmiotem badań w wielu dziedzinach wiedzy. Przyczynia się m.in. do dywersyfikacji gospodarki lokalnej, a ruch turystyczny pobudza rozwój infrastruktury turystycznej, podnosi poziom i zakres świadczonych usług. Według szacunków Światowej Organizacji Turystyki (UNWTO) Europejczycy są jedną z najliczniejszych grup podróżujących do krajów trzecich, stając się ważnym źródłem dochodów w wielu krajach. Celem niniejszego artykułu jest analiza intensywności ruchu turystycznego w krajach Unii Europejskiej oraz identyfikacja miejsca Polski na europejskim rynku turystycznym.

Słowa kluczowe: intensywność ruchu turystycznego, turystyka międzynarodowa, wpływy z turystyki międzynarodowej, baza noclegowa w UE, analiza statystyczna.

1. Wstęp

Turystyka jest ważnym sektorem gospodarki w Unii Europejskiej, albowiem przyczynia się do zwiększenia zatrudnienia i wzrostu gospodarczego. Jednocześnie stanowi asumpt do rozwoju i integracji społeczno-gospodarczej na obszarach słabiej rozwiniętych. Niemniej jednak jest aktywnością bardzo silnie związaną z sezonowością ruchu turystycznego.

Według statystyk Światowej Organizacji Turystycznej (UNWTO) międzynarodowy ruch turystyczny w 2009 r. osiągnął 880 mln podróży międzynarodowych na świecie, w tym ponad połowa to przyjazdy do krajów Europy [UNWTO World... 2010, s. 1, 19]. Szacuje się, że w najbliższych latach liczba przyjazdów międzynarodowych do krajów Europy powinna znacznie wzrosnąć. Co więcej, Europejczycy są jedną z najliczniejszych grup podróżujących do krajów trzecich, stając się ważnym źródłem dochodów w wielu krajach.

W czerwcu 2010 r. Komisja Europejska zaprezentowała nowy komunikat dotyczący turystyki, którego celem jest utrzymanie przez Europę pozycji najpopularniejszego kierunku turystycznego na świecie. Zdaniem Komisji turystyka to dla Unii Europejskiej strategiczna gałąź działalności gospodarczej, której znaczenie

dla ekonomii wspólnoty w nadchodzących latach będzie rosnąć. Stanowi trzeci pod względem znaczenia obszar działalności społeczno-gospodarczej, ustępując miejsca sektorowi handlu i dystrybucji oraz budownictwu [*Europe, the world's...* 2010]. Komisja Europejska pragnie wspierać działania związane z turystyką i zdefiniować nowe ramy działań mających podnieść jej konkurencyjność i zwiększyć jej potencjał rozwojowy na podstawie zasad zrównoważonego rozwoju. Ramy te mają na celu przede wszystkim tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju turystyki.

Ruch turystyczny w krajach Unii Europejskiej jest determinowany wieloma czynnikami. Z punktu widzenia międzynarodowego ruchu turystycznego ważne jest określenie, czy dany kraj pełni funkcję generatora ruchu albo recepcji turystycznej, czy też emisji i recepcji jednocześnie. Do pierwszej grupy krajów, będących głównie źródłem turystów zagranicznych na rynku, zaliczymy: Danię, Niemcy, Holandię, Rumunię, Finlandię i Szwecję. Do drugiej grupy – krajów stanowiących główny cel turystyki przyjazdowej – zaliczymy: Bułgarię, Czechy, Estonię, Grecję, Hiszpanię, Cypr, Luksemburg, Węgry, Malte, Austrię, Portugalię i Słowenię. Natomiast trzecią grupę stanowi 9 państw: Belgia, Francja, Irlandia, Włochy, Łotwa, Litwa, Polska, Słowacja i Wielka Brytania [*Panorama...* 2008, s. 44]. Podział ten niewątpliwie ma ogromny wpływ na bilans płatniczy danego kraju.

2. Źródło i metody badań

Głównym celem niniejszego artykułu jest analiza intensywności ruchu turystycznego w krajach Unii Europejskiej oraz identyfikacja miejsca Polski na europejskim rynku turystycznym. Badanie ruchu turystycznego przeprowadzono na podstawie dostępnych danych statystycznych opracowanych przez Eurostat. Zakres czasowy pracy dotyczy lat 2004-2009, a zakres przestrzenny 27 krajów Unii Europejskiej. Do opracowania danych źródłowych zastosowano metodę opisową i porównawczą. Uzyskane wyniki zaprezentowano w formie tabelarycznej oraz graficznej.

W artykule podjęto próbę analizy ruchu turystycznego w ujęciu regionalnym na podstawie wskaźnika intensywności ruchu turystycznego według Charvata. Przeprowadzono także analizę wpływu turystyki międzynarodowej na bilans płatniczy badanych krajów. Gospodarcze znaczenie turystyki oceniono na podstawie wskaźnika opisującego stosunek wpływów z turystyki międzynarodowej do wydatków turystów krajowych za granicą.

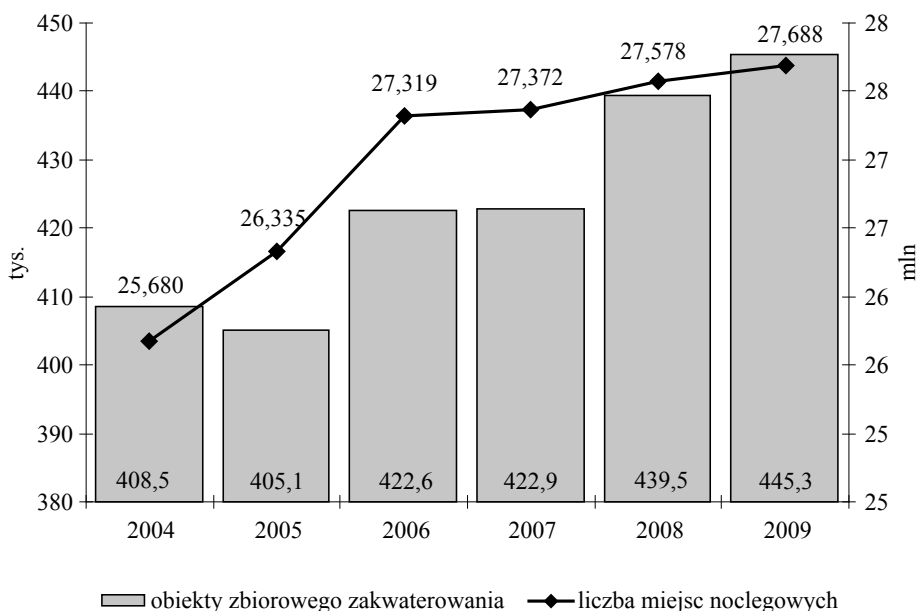
3. Omówienie wyników badań

Ruch turystyczny jest determinowany przez wiele czynników, które sprawiają, że ruch w danym rejonie (kraju, województwie, powiecie, gminie) jest duży, a w innym nie występuje prawie wcale. Konglomerat tych czynników nazywany jest turystyczną atrakcyjnością regionu, na którą składają się (za: [Bąk 2004, s. 46]):

- walory turystyczne regionu,
- stopień zagospodarowania turystycznego,
- dostępność komunikacyjna,
- atrakcyjność ekonomiczna oferowanych usług.

Niewątpliwie tam, gdzie pojawiają się turyści, tam rozwija się baza noclegowa, gdyż turyści potrzebują miejsca do spania podczas pobytu. Stanowi ona zatem jedną z arbitralnych determinant asumptu ruchu turystycznego.

Zasoby bazy noclegowej w krajach Unii Europejskiej (UE) w ostatnich latach uległy znacznemu zwiększeniu. Według danych Eurostatu w krajach UE w 2004 r. funkcjonowało 408,5 tys. obiektów zbiorowego zakwaterowania, które dysponowały ponad 25 mln miejsc noclegowych (rys. 1).

Rys. 1. Zasoby bazy noclegowej Unii Europejskiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

W analizowanym okresie najwięcej obiektów noclegowych miały Włochy i Wielka Brytania, natomiast najmniej obiektów miała Malta (199). W tym miejscu warto podkreślić, że ponad połowa wszystkich obiektów zbiorowego zakwaterowania zlokalizowanych była właśnie w tych dwóch krajach (we Włoszech i w Wielkiej Brytanii). Jednakże liczba ta w połowie krajów UE nie przekroczyła 3412 w 2004 r. i 3528 w roku 2009. Wysokie wartości wskaźników zmienności wskazują na duże zróżnicowanie liczby obiektów noclegowych w krajach UE (tab. 1).

W latach 2004-2009 łączna liczba obiektów zwiększyła się o 9,1%, natomiast średnie roczne tempo wzrostu tego zjawiska w badanym okresie wyniosło prawie 2%. Najwyższe średnioroczne tempo wzrostu (ponad 10%) odnotowano w Estonii, Bułgarii i na Łotwie. Z kolei największy spadek liczby obiektów zbiorowego zakwaterowania odnotowano na Malcie, Cyprze i w Finlandii.

Tabela 1. Wybrane wskaźniki charakteryzujące obszar badań

Wyszczególnienie	Liczba obiektów noclegowych		Liczba miejsc noclegowych w tys.	
	2004	2009	2004	2009
Średnia arytmetyczna	15 130,0	16 493,0	951,0	1025,0
Odchylenie standardowe	28 293,6	32 512,2	1439,0	1535,7
Mediana	3 412,0	3 528,0	378,0	369,0
Współczynnik zmienności (%)	187,0	197,1	151,3	149,8
Min.	199,0	165,0	22,0	32,0
Maks.	114 527,0	14 5358,0	5665,0	5865,0
Indeks łańcuchowy	-	101,7	-	101,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

Analiza liczby miejsc noclegowych wykazała duże zróżnicowanie przestrzenne w latach 2004-2009, jednakże było ono niższe niż w przypadku liczby obiektów noclegowych. Największą liczbą miejsc noclegowych w badanym okresie dysponowały obiekty we Francji, Włoszech i Niemczech (ponad połowa wszystkich miejsc). Natomiast najmniej (poniżej 100 tys.) odnotowano w siedmiu krajach (Cypr, Luksemburg, Słowenia, Malta, Estonia, Litwa i Łotwa). Podobnie jak liczba obiektów również liczba miejsc noclegowych wykazała tendencję wzrostową. Średnie roczne tempo wzrostu było nieznacznie niższe (1,5%), a łączna liczba miejsc w badanym okresie wzrosła o 7,8%. Jak wynika z przeprowadzonych analiz w dwóch krajach, tj. Estonii i Bułgarii, odnotowano ponad 8-procentowe średnioroczne tempo wzrostu.

Obliczona wartość mediany wskazuje, iż w 2004 r. w połowie badanych krajów liczba miejsc noclegowych nie przekroczyła 378 tys., natomiast 369 tys. w roku 2009.

Niepodważalnie wzrost liczby miejsc noclegowych (rys. 1) nastąpił w 2005 i 2006 r., natomiast w następnych latach liczba ta była na zbliżonym poziomie (średnie tempo wzrostu 0,4%).

Niemniej jednak w ośmiu krajach liczba miejsc noclegowych w 2009 r. była niższa w stosunku do 2004 r. (łącznie o 146 tys.). Największy spadek odnotowano w Niemczech (o 62 tys.), na Węgrzech i na Słowacji (o ponad 30 tys.), Belgii (9 tys.), na Cyprze (7 tys.) oraz spadek o 1 tys. miejsc noclegowych w Danii, Luksemburgu i na Malcie. W 2009 r. średnia liczba miejsc noclegowych na 1000 mieszkańców w badanych krajach wyniosła 56.

Konstatując, należy stwierdzić, że Polska pod względem liczby obiektów zbiorowego zakwaterowania plasuje się na jedenastym miejscu, a liczby miejsc noclegowych na dziesiątym.

Badania ruchu turystycznego na świecie wskazują, że Europa jest główną destynacją turystyczną, co więcej – sześć krajów członkowskich UE jest zaliczanych do dziesiątki najpopularniejszych destynacji wakacyjnych [*Tourism statistic... 2010*, s. 5].

Niestety, dane statystyczne dotyczące liczby turystów w Europie, szczególnie w krajach UE, nie zawsze są dostępne dla wszystkich państw. W tabeli 2 przedstawiono dane dotyczące liczby turystów w latach 2004-2009 w ujęciu przestrzennym.

Tabela 2. Liczba turystów w krajach Unii Europejskiej

Kraj	Turyści w tys.					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Austria	3 588	3 743	4 320	4 094	4 286	4 160
Belgia	4 009	4 308	3 932	3 962	4 140	4 131
Bułgaria	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	473	529
Cypr	488	629	541	568	579	586
Czechy	4 668	4 843	4 515	4 768	4 574	4 827
Dania	2 721	2 814	2 756	2 756	b.d.	b.d.
Estonia	231	280	259	371	385	444
Finlandia	2 360	2 511	2 491	2 638	2 560	2 557
Francja	29 829	31 620	31 515	31 610	35 147	34 052
Grecja	3 333	4 460	4 179	4 040	4 106	b.d.
Hiszpania	11 823	14 656	16 702	16 551	16 612	16 261
Holandia	9 200	9 104	9 072	9 153	9 355	9 346
Irlandia	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Litwa	620	728	748	771	1 037	839
Luksemburg	230	445	190	250	306	314
Łotwa	b.d.	381	360	365	391	345
Malta	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Niemcy	44 828	57 955	57 111	44 993	44 715	46 598
Polska	10 075	10 432	10 465	10 990	11 747	11 841
Portugalia	2 664	2 512	2 434	1 726	1 528	2 284
Rumunia	3 839	3 583	3 152	5 086	5 264	5 213
Słowacja	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	2 367	2 365
Słowenia	965	1 014	1 036	1 066	1 037	1 016
Szwecja	b.d.	b.d.	7 938	8 156	8 552	8 260
Węgry	4 141	4 238	2 983	2 866	4 365	3 838
Wielka Brytania	29 190	30 778	30 150	29 005	29 087	b.d.
Włochy	24 316	24 471	24 782	24 932	23 673	b.d.

Źródło: Eurostat.

Na podstawie dostępnych danych statystycznych można stwierdzić, że w badanym okresie rokrocznie na terenie UE przebywało ponad 19 mln turystów. Trudność oszacowania dokładnej liczby wynika z braku kompletnych danych statystycznych z poszczególnych krajów członkowskich.

Analiza dostępnych danych dotyczących liczby turystów w poszczególnych krajach wykazała, że w Polsce liczba turystów w analizowanym okresie z roku na rok wzrastała. W większości badanych krajów notowano wzrost w latach 2004-2008, natomiast w roku 2009 nastąpił spadek. Spowodowane było to kryzysem finansowym, który miał miejsce na przełomie lat 2008/2009. Potwierdzają to badania Wagnera [2009, s. 308], który stwierdza, że dynamika ruchu turystycznego w krajach Europy zależy od skali kryzysu, jaki przechodzą kraje o znacznym potencjale ruchu turystycznego.

W 2009 r. w 13 krajach z 21, dla których są dostępne dane statystyczne, nastąpił spadek liczby turystów w stosunku do poprzedniego roku. Największy spadek odnotowano we Francji (o ponad 1 mln), na Węgrzech (ponad 0,5 mln), Hiszpanii o 0,35 mln; łączny spadek wyniósł prawie 3 mln.

Kraje UE są bardzo atrakcyjną destynacją dla własnych mieszkańców. Według danych, nieznacznie ponad 6% wakacyjnych wyjazdów rezydentów krajów członkowskich odbyło się do destynacji poza granice UE. Wyjątkiem są jedynie mieszkańcy Słowenii, którzy w 2008 r. spędzili ponad połowę swoich wakacji poza granicami UE; główną przyczyną tego stanu rzeczy najprawdopodobniej była bliskość Chorwacji jako ważnego kierunku wyjazdów wakacyjnych [*Tourism statistic...* 2010, s. 28].

Do zilustrowania intensywności ruchu turystycznego zastosować można różne wskaźniki. W pracy posłużono się wskaźnikiem opisującym relację udzielonych noclegów do liczby stałych mieszkańców (*tourism intensity*¹), czyli liczbą udzielonych noclegów przypadająca na 1000 mieszkańców. W literaturze przedmiotu określany jest on mianem wskaźnika intensywności ruchu turystycznego Charvata. Poziom jego informuje o przestrzennym zróżnicowaniu obciążeniem ruchu turystycznego poszczególnych obiektów. Poziom intensywności ruchu turystycznego prezentuje tab. 3.

Analizując ruch turystyczny, można zauważyć, że w analizowanym okresie największej liczby noclegów turystom udzielono na Cyprze i Malcie. Natomiast w Rumunii i na Łotwie wartości wskaźnika były najniższe.

W rankingu krajów UE pod względem intensywności ruchu turystycznego Polska zajmuje odległe 24 miejsce. W latach 2004-2008 liczba udzielonych noclegów wzrastała, średniorocznie o ponad 5%, natomiast w 2009 r. liczba ta obniżyła się w stosunku do roku poprzedniego prawie o 3%. Niewątpliwie było to spowodowane pokłosem kryzysu finansowego, który dotknął większość krajów Europy.

Z porównania wartości wskaźnika Charvata dla 2009 r. wynika, że jego wartość uległa obniżeniu prawie we wszystkich analizowanych krajach w stosunku do po-

¹ Total number of nights spent per 1000 inhabitants.

przedniego roku, z wyjątkiem Szwecji i Grecji. Największe spadki wartości wskaźnika odnotowano na Łotwie i Litwie (o ponad 20%).

W połowie badanych krajów liczba udzielonych noclegów w 2004 r. nie przekroczyła 4 tys. noclegów na 1000 mieszkańców, z kolei w 2006 r. – 4,3 tys. udzielonych noclegów.

Tabela 3. Wskaźniki intensywności ruchu turystycznego według Charvata

Kraj	Udzielone noclegi na 1000 mieszkańców					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Austria	11 699	11 831	11 888	12 153	12 587	12 308
Belgia	2 741	2 717	2 794	2 820	2 810	2 742
Bułgaria	1 815	2 071	2 248	2 341	2 380	2 008
Cypr	20 151	20 100	18 839	18 464	18 220	16 318
Czechy	3 994	3 945	4 043	3 969	3 784	3 502
Dania	4 839	4 847	5 024	5 153	5 118	4 807
Estonia	2 781	3 051	3 379	3 482	3 432	3 076
Finlandia	3 199	3 296	3 457	3 608	3 672	3 486
Francja	4 543	4 709	4 705	4 744	4 703	4 578
Grecja	4 760	4 986	5 195	5 856	5 852	5 863
Hiszpania	8 130	8 211	8 668	8 587	8 297	7 606
Holandia	4 977	4 916	5 139	5 396	5 148	5 127
Irlandia	8 053	7 811	7 996	b.d.	b.d.	b.d.
Litwa	629	766	863	964	965	761
Luksemburg	5 982	5 815	5 566	5 308	5 027	4 572
Łotwa	891	1 142	1 357	1 457	1 542	1 125
Malta	19 349	18 794	18 284	19 819	19 297	16 690
Niemcy	4 105	4 169	4 260	3 855	3 939	3 831
Polska	1 222	1 274	1 343	1 441	1 486	1 443
Portugalia	39 883	4 109	4 307	4 525	4 458	4 175
Rumunia	852	848	879	955	963	806
Słowacja	1 976	1 972	2 043	2 118	2 270	1 894
Słowenia	3 657	3 658	3 718	3 976	4 065	3 970
Szwecja	4 754	4 987	5 272	5 333	5 068	5 120
Węgry	1 868	1 955	1 950	2 000	1 988	1 868
Wielka Brytania	3 876	4 670	4 403	4 309	b.d.	b.d.
Włochy	5 970	6 073	6 243	6 370	6 268	6 116

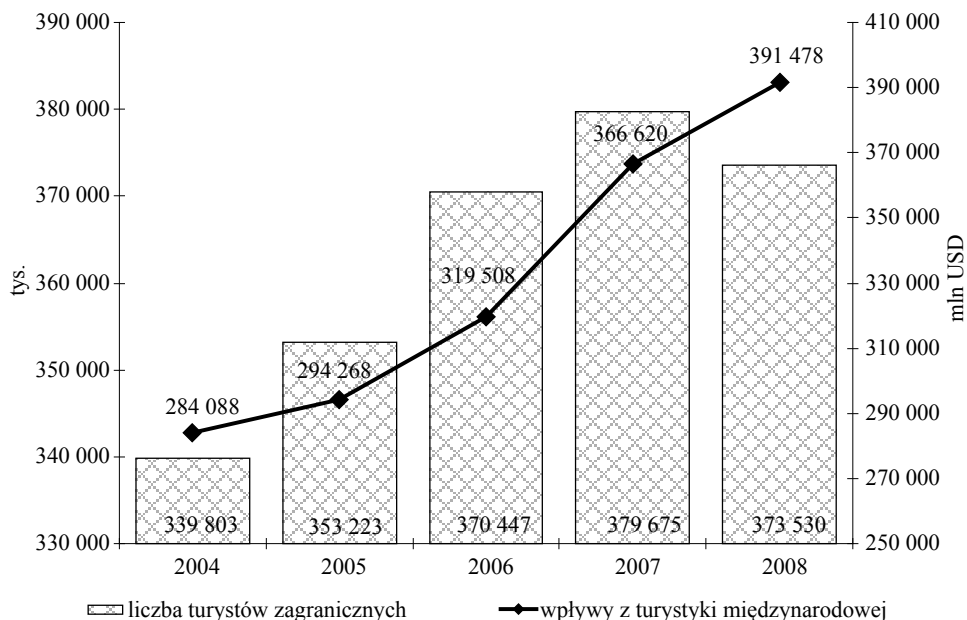
Źródło: Eurostat.

Szczególne miejsce w rozwoju turystyki zajmuje międzynarodowy ruch turystyczny. Wynika to z faktu, że stanowi on źródło dewiz, które z ekonomicznego punktu widzenia stanowią siłę napędową rozwoju wielu systemów gospodarczych na świecie.

Według danych UNWTO, międzynarodowy ruch turystyczny w skali światowej do 2008 r. wskazywał nieprzerwanie dynamikę wzrostową. Niestety kryzys finansowy spowodował w 2009 r. obniżenie międzynarodowego ruchu turystycznego o 4% [UNWTO World... 2010, s. 3].

W krajach UE w latach 2004-2007 nastąpił znaczny wzrost liczby przyjazdów turystów zagranicznych (rys. 2), średnioroczne tempo tego wzrostu wyniosło 3,8%. Liczba przyjazdów turystów zagranicznych do krajów członkowskich wzrosła z ponad 339 mln w 2004 r. do prawie 380 mln w 2007 r., co było wynikiem dynamicznego rozwoju gospodarki światowej. Niestety od 2008 r. obserwowany jest proces spowolnienia gospodarki światowej, co przyczyniło się do obniżenia aktywności turystycznej mieszkańców wielu krajów.

Analizując dane dotyczące liczby przyjazdów turystów zagranicznych do poszczególnych krajów, zauważono duże zróżnicowanie w ujęciu regionalnym. Najchętniej odwiedzanym krajem w każdym z badanych lat była Francja i Hiszpania (ponad 37% ogółem przyjazdów). Co więcej, trzy destynacje (Francja, Hiszpania i Włochy) były najczęściej wybierane przez ponad połowę turystów zagranicznych. Najmniej turystów zagranicznych przyjeżdżało do Luksemburga (mniej niż 1 mln).

Rys. 2. Turystyka międzynarodowa w krajach Unii Europejskiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie [UNWTO World Tourism Barometr... 2007, s. 18-20; 2010, s. 20-22].

Polska pod względem liczby przyjazdów w rankingu krajów UE w 2004 i 2005 r. zajęła 7 pozycję, w kolejnych latach była to już pozycja 8. W latach 2004-2006 od-

notowano wzrost liczby turystów zagranicznych, natomiast od 2007 r. zaobserwowano mniejsze zainteresowanie przyjazdami do Polski.

Jak wspomniano wcześniej, przychody z tytułu przyjazdu turystów zagranicznych do kraju recepcyjnego stają się ważnym źródłem dochodów w wielu krajach. Na podstawie przeprowadzonych analiz można powiedzieć, iż wpływy z turystyki międzynarodowej w latach 2004-2008 wzrosły z 284,1 mld do ponad 391 mld dolarów. Średnie roczne tempo wzrostu wyniosło ponad 8%. W 2009 r. na skutek mniejszej aktywności turystów zagranicznych odnotowano ponad 13-procentowe obniżenie wpływów.

Według statystyk UNWTO, w połowie krajów UE wpływy z turystyki międzynarodowej nie przekroczyły 4,3 mld w 2004 r., 6,5 mld w 2008 r., natomiast w 2009 r. wartość ta nie przekroczyła 5,9 mld dolarów. W tym miejscu warto podkreślić, że w analizowanym okresie tylko w 6 krajach wpływy z turystyki zagranicznej były wyższe od średniej unijnej (Francja, Hiszpania, Włochy, Wielka Brytania, Austria i Grecja).

W Polsce wpływy z turystyki międzynarodowej w latach 2004-2008 wzrosły z 5,8 mld do 11,8 mld dolarów. Z kolei w 2009 r. wyniosły one tylko 9011 mln dolarów. W klasyfikacji krajów UE pod względem wpływów z turystyki międzynarodowej Polska w 2004 r. plasowała się na 12 pozycji i w ciągu czterech lat poprawiła swoją pozycję o dwa miejsca, zajmując 10 pozycję w 2008 r., w 2009 r. nastąpił spadek na dwunaste miejsce.

Z ekonomicznego punktu widzenia wpływy z turystyki międzynarodowej dla danego kraju recepcyjnego są odpowiednikiem eksportu, a wydatki własnych mieszkańców za granicą – importu. Jak wiadomo, eksport powiększa wartość produktu krajowego brutto, natomiast import go pomniejsza.

Tabela 4. Stosunek wpływów z turystyki międzynarodowej do wydatków turystów krajowych za granicą

Kraj	2004	2006	2009	Kraj	2004	2006	2009
Austria	1,63	1,79	1,80	Luksemburg	1,25	1,16	1,13
Belgia	0,66	0,66	0,55	Łotwa	0,71	0,69	0,90
Bułgaria	1,63	1,76	2,13	Malta	3,03	2,40	1,88
Cypr	2,79	2,45	1,70	Niemcy	0,39	0,44	0,43
Czechy	1,84	1,88	1,59	Polska	1,21	1,26	1,23
Dania	0,78	0,76	0,70	Portugalia	2,78	2,53	2,55
Estonia	2,23	1,74	1,80	Rumunia	0,94	1,00	0,84
Finlandia	0,73	0,69	0,64	Słowacja	1,21	1,44	1,11
Francja	1,57	1,49	1,25	Słowenia	1,86	1,77	1,74
Grecja	4,48	4,51	4,29	Szwecja	0,61	0,79	0,96
Hiszpania	3,73	3,07	3,20	Węgry	1,62	1,72	1,56
Holandia	0,63	0,67	0,60	Wielka Brytania	0,50	0,53	0,62
Irlandia	0,85	0,78	0,56	Włochy	1,74	1,66	1,45
Litwa	1,22	1,14	0,96				

Źródło: Eurostat; [Panorama... 2008].

Według danych Eurostatu, w 2004 r. łączne wpływy z turystyki międzynarodowej w analizowanym okresie wzrosły z prawie 229 mld do ponad 246 mld euro, natomiast wydatki mieszkańców krajów UE za granicą również wzrosły z ponad 224 mld do prawie 240 mld euro. Średnio dzienne wydatki turystów europejskich wynoszą 69 euro/osobę [*Tourism statistics...* 2010, s. 31].

W tabeli 4 przedstawiono wyniki opisujące stosunek wpływów z turystyki międzynarodowej względem wydatków turystów krajowych za granicą.

Na podstawie przeprowadzonych badań można stwierdzić, że w 2/3 krajów UE wydatki turystów zagranicznych przewyższały wydatki turystów krajowych za granicą. Najkorzystniej ten wskaźnik wypada dla Grecji, gdzie wpływy przewyższają czterokrotnie wydatki. Na kolejnym miejscu znalazła się Hiszpania, Malta, Portugalia, czyli kraje, które uznawane są za najchętniej wybierane destynacje wakacyjne. Natomiast najniższą wartość wskaźnika odnotowano dla Niemiec, wynika to z faktu, że turyści niemieccy często i chętnie wyjeżdżają za granicę. Ponadto Niemcy są liderem krajów UE, których mieszkańcy wydają najwięcej pieniędzy na wyjazdy zagraniczne (ponad 57 mld euro rocznie), w tym do Polski.

Wpływy z turystyki międzynarodowej w Polsce są o ponad 20% wyższe niż wydatki turystów krajowych za granicą. Należy również dodać, że udział wydatków turystów zagranicznych w PKB kształtuje się na poziomie 2,1%.

4. Podsumowanie

W Unii Europejskiej ważnym sektorem gospodarki jest turystyka, która generuje ok. 9,7 mln miejsc pracy, obejmuje prawie 1,8 mln przedsiębiorstw, w większości małych i średnich. Ponadto przyczynia się do rozwoju innych sektorów gospodarki przez dodatnie sprzężenie zwrotne. Dane statystyczne wskazują, iż branża turystyczna wytwarza ponad 5% PKB Unii Europejskiej i według prognoz wskaźnik ten będzie stale rósł. Zdaniem Komisji Europejskiej sektor turystyczny w Europie musi się rozwijać pomimo kryzysu gospodarczego i finansowego. Priorytetem podejmowanych działań krajów Wspólnoty powinno być umacnianie Unii Europejskiej na pozycji najpopularniejszego kierunku turystycznego na świecie.

Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że kraje Unii Europejskiej są zróżnicowane przestrzennie pod względem intensywności ruchu turystycznego.

W latach 2004-2009 nastąpiły istotne zmiany zasobów bazy noclegowej, dotyczą one zarówno liczby obiektów, jak i miejsc noclegowych. Najwyższą liczbę obiektów noclegowych odnotowano we Włoszech, zaś miejsc noclegowych we Francji. Polska pod względem liczby obiektów i miejsc noclegowych w 2009 r. uplasowała się odpowiednio na 11 i 10 miejscu.

O zróżnicowaniu obciążeniem ruchu turystycznego badanych krajów świadczy poziom wskaźnika Charvata, który w 2009 r. w zdecydowanej większości badanych krajów uległ wyraźnemu obniżeniu, tylko w Szwecji i Grecji wzrósł. W omawianym okresie w Polsce liczba udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców wyniosła 1443 i była niższa o 43 w stosunku do poprzedniego roku.

Z ekonomicznego punktu widzenia ruch turystyczny jest źródłem dochodów dla kraju recepcji turystycznej. Wydatki turystów, szczególnie zagranicznych, podczas podróży wpływają na poziom rozwoju gospodarczego obszarów przyjmujących ruch turystyczny. Nie mniej ważne niż wpływy z turystyki międzynarodowej są wydatki ponoszone przez rezydentów podczas wyjazdów za granicę. Analizując wskaźnik opisujący stosunek wydatków turystów zagranicznych do wydatków turystów krajowych za granicą, stwierdzono, że dla jednej trzeciej badanych krajów był on niekorzystny (wydatki rezydentów za granicą były wyższe od nierezydentów). Dla Polski wskaźnik ten wyniósł 1,23, czyli wydatki turystów zagranicznych były wyższe o 20% od wydatków turystów krajowych podczas wyjazdów za granicę.

Literatura

- Bąk I., *Intensywność ruchu turystycznego w województwach Polski*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 394, Prace Katedry Ekonometrii i Statystyki nr 15, Szczecin 2004.
- Europe, the world's No 1 tourist destination – a new political framework for tourism in Europe*, Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the regions, European Commission, Brussels 2010, <http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism>.
- Panorama on tourism*, Eurostat Statistical Books, Luxembourg 2008.
- Tourism statistics in the European Statistical System – 2008 data*, Methodologies and Working Papers, Eurostat, Luxembourg 2010.
- UNWTO World Tourism Barometer*, vol. 5, no 2, June 2007.
- UNWTO World Tourism Barometer*, vol. 8, no 2, January 2010.
- Wagner W., *Ocena ruchu turystycznego w krajach Europy w okresie kryzysu finansowego w latach 2007-2009*, [w:] *Wpływ światowego kryzysu finansowego na rozwój sportu, turystyki i rekreacji*, red. W. Siwiński, R.D. Tauber, E. Mucha-Szajek, Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii w Poznaniu, Poznań 2009.

TOURIST TRAFFIC INTENSITY IN EUROPEAN UNION MEMBER STATES – COMPARATIVE ANALYSIS

Summary: Tourism spans a variety of business fields and it has become a point of study among academics and researchers. The growth of tourist traffic stimulates tourism infrastructure development and it also raises the level and a service's scope of operation. Tourism can be the main source of income for a local community.

According to the World Tourism Organization (UNWTO) European tourists are one of the largest groups travelling to third countries, providing an extremely important source of revenue in many of them. However, data from the UNWTO World Tourism Barometer suggests the EU area is an attractive destination for its citizens.

The purpose of this paper is the analysis of tourist traffic intensity in the European Union member states, as well as the identification of the position of Poland on European Union tourism market.